

**ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ
ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

з освітньої діяльності

Оксана КОЛЯДА

10

20 24 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 1.4.3 АКТУАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ
НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА, РЕГІОНІВ ТА ПІДПРИЄМСТВ**

Освітньо-наукова програма Економіка
освітнього рівня доктор філософії
(назва освітнього рівня)

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 051 Економіка

інститут, філія, факультет, коледж Інститут економіки та менеджменту
(назва навчально-виховного підрозділу)

Обсяг, кредитів: 3 (90)

Форма підсумкового контролю: іспит

Київ 2024 рік

Робоча програма з дисципліни «Актуальні економічні проблеми національного господарства, регіонів та підприємств» для здобувачів освіти за галуззю знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальністю 051 Економіка

«28» серпня 2024 року. 44 с.

Розробник:

Дубас Р.Г., д.е.н., професор, завідувач кафедри управління та адміністрування

Викладач:

завідувач кафедри управління та адміністрування Дубас Р.Г.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри управління та адміністрування

Протокол від «28» серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри управління та адміністрування

(підпис)

Ростислав ДУБАС
(прізвище та ініціали)

«28» серпня 2024 року

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	20__/20__	20__/20__	20__/20__	20__/20__
Дата засідання кафедри / циклової комісії				
№ протоколу				
Підпис завідувача кафедри / голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу за адресою: [http:// vo.ukraine.edu.ua/enrol/index.php?id=8488](http://vo.ukraine.edu.ua/enrol/index.php?id=8488).

Робочу програму перевірено

14.10 2024 р.

Директор Інституту економіки та
менеджменту

Світлана НЕСТЕРЕНКО

Зміст

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	7
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
4.1. Анотація дисципліни.....	9
4.2. Структура навчальної дисципліни.....	12
4.2.1. Тематичний план.....	12
4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни.....	16
4.3. Форми організації занять.....	17
4.3.1. Теми практичних занять.....	17
4.3.3. Індивідуальна навчально-дослідна робота.....	17
4.3.3.1. Тематика ІНДЗ (Індивідуальне навчально-дослідне завдання).....	18
4.3.4. Теми самостійної роботи здобувачів освіти	21
5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	22
5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.....	22
5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально- пізнавальної діяльності.....	22
5.3. Інклюзивні методи навчання.....	22
6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	23
6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.....	24
6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру.....	25
6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS.....	25
6.4. Оцінка за іспит: шкала оцінювання національна та ECTS.....	25
6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS.....	26
6.6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти.....	27
6.7. Орієнтовний перелік питань до іспиту	27
7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	33
7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю.....	33
7.2. Глосарій (термінологічний словник).....	33
7.3. Рекомендована література.....	39
7.4. Інформаційні ресурси.....	43
8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	43

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 3	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Вид дисципліни обов’язкова	
	Спеціальність 051 Економіка	Цикл підготовки спеціальний	
Модулів – 2	Спеціалізація	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальна навчально-дослідна робота: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
Загальний обсяг годин – 90		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача освіти – 4	Освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень: доктор філософії	16 год	4 год
		Практичні, семінарські	
		14 год	2 год
		Лабораторні	
		- год	- год
		Самостійна робота	
		45 год	69 год
		ІНДЗ: 15 год	
		Вид семестрового контролю: іспит	

Програма дисципліни виконується в повному обсязі незалежно від форми навчання. Здобувачі освіти заочної форми навчання мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи, заплановані програмою дисципліни, і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). Під час сесії для заочної форми навчання проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми навчання для здобуття ними усіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми навчання.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтенсивний розвиток національної економіки вимагає ухвалення своєчасних та ефективних управлінських рішень. Для розробки таких рішень потрібне проведення постійних наукових досліджень економічних процесів на макро- та мікрорівнях. Для успішного вирішення поставлених завдань необхідно мати теоретичні знання та практичні навички щодо ідентифікації та аналізу актуальних проблем економічного розвитку національного господарства, окремих регіонів та суб'єктів господарювання. Також необхідно володіти методами, технікою та інструментарієм управління проєктною діяльністю.

Метою дисципліни є формування у здобувачів освіти цілісних уявлень про сучасні концепції ринкової економіки, корпоративної соціальної відповідальності, регіональної економіки та економіки суб'єктів господарювання, а також оволодіння теоретичними знаннями з економічних проблем на макро- та мікрорівнях, формування у здобувачів освіти навичок та вмінь прийняття ефективних управлінських рішень на основі запропонованого проєктного інструментарію.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

знати:

- закони економічної та макроекономічної теорії;
- сутність та національні моделі ринкової економіки;
- передумови переходу до ринкової економіки;
- господарський кругообіг в умовах ринкової економіки;
- ринок як особливу форму організації економіки;

- теоретичні проблеми економічного розвитку регіонів;
- структуру та інфраструктуру ринку;
- перспективи розвитку вітчизняного підприємництва;
- механізм зовнішньоекономічної діяльності;
- стан та перспективи розвитку економічних регіонів;
- методiku впровадження наукових досліджень у виробництво, розробки кошторису та бюджету проекту

вміти:

- виконувати пошук інформації щодо об'єкта дослідження;
- здійснювати розрахунок макроекономічних показників;
- застосовувати класифікацію економічних регіонів;
- впроваджувати в практику господарювання принципи та цілі сталого розвитку;
- вирішувати проблеми розвитку малих підприємств в умовах невизначеності;
- порядок організації процесів розроблення проекту та його реалізації;
- застосовувати закони та функції управління на рівні суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм.

Навчальна програма з даної дисципліни передбачає проведення аудиторних лекційних і практичних занять, а також вимагає від здобувачів освіти самостійної роботи з основною та додатковою літературою, конспектом лекцій, підготовки до виконання практичних занять та індивідуальних науково-дослідних завдань.

Навчальна дисципліна «Актуальні економічні проблеми національного господарства, регіонів та підприємств» належить до обов'язкових дисциплін циклу спеціальної підготовки, для вивчення якої за освітньо-науковою програмою підготовки фахівців освітнього ступеня «доктор філософії» за галуззю знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка визначена загальна кількість 90 годин (3 кредити) з підсумковим контролем у формі іспиту.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

	СК 1	СК 2	СК 3	СК 4	СК 5	СК 6	СК 7	СК 8
OK1.4.3	+				+		+	

СК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей

СК 5. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з урахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції

СК 7. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності

Рядок дисципліни в «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми»

	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9
OK1.4.3	+	+	+	+	+	+		+	+

ПРН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень із відповідного напрямку.

ПРН 2. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

ПРН 3. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів в економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

ПРН 4. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.

ПРН 5. Пропонувати нові рішення, розробляти наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з урахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.

РН 6. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН 8. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН 9. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

В дисципліні розглядається сутність та моделі ринкової економіки, висвітлюється ринок як особлива форма організації економіки, розкривається зміст підприємства та підприємницької діяльності в ринковій економіці; аналізуються основні макроекономічні показники в системі національних рахунків; висвітлюються елементи ринкового механізму макроекономічного регулювання та аналіз механізмів зовнішньоекономічної діяльності, платіжного балансу, валютного курсу й економічної рівноваги в умовах відкритої економіки. Крім того, розглядається національна економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем; характеризується існуюча класифікація економічних регіонів України та перспективи їхнього розвитку; визначаються фактори сталого розвитку вітчизняних продуктивних сил. Навчальна дисципліна містить характеристику сучасних проблем розвитку малих підприємств в Україні та напрями їхнього вирішення; вивчає основні складові (матеріальні, фінансові та трудові) підприємницької діяльності; розкриває особливості управління підприємством в умовах існуючих викликів через механізми стратегічного управління та формування бізнес-проектів.

Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Тема 1. Сутність та національні моделі ринкової економіки

- 1.1. Передумови переходу до ринкової економіки.
- 1.2. Господарський кругообіг в умовах ринкової економіки.
- 1.3. Національні моделі ринкової економіки.

Тема 2. Ринок як особлива форма організації економіки

- 2.1. Сутність, функції та особливості виникнення ринку.

- 2.2. Структура ринку: типи і види.
- 2.3. Інфраструктура ринку.
- 2.4. Механізм функціонування ринку.

Тема 3. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці

- 3.1. Підприємство як первинна ланка ринкового господарства.
- 3.2. Витрати виробництва, ціноутворення та прибуток підприємств.
- 3.3. Система підприємництва в ринковій економіці.

Тема 4. Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків

- 4.1. Сутність системи національних рахунків.
- 4.2. Валовий внутрішній продукт та методи його обчислення.
- 4.3. Макроекономічні показники-похідні від ВВП.
- 4.4. Макроекономічні показники з урахуванням зміни рівнів цін.

Тема 5. Механізм зовнішньоекономічної діяльності

- 5.1. Платіжний баланс.
- 5.2. Валютний курс.
- 5.3. Національна економічна рівновага в умовах відкритої економіки.

Змістовий модуль 2. СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ ТА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ. УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Тема 6. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем

- 6.1. Поняття регіону та району.
- 6.2. Регіонознавство, регіонологія, регіоналістика: спільне та відмінне.

- 6.3. Методи дослідження регіональної економіки.
- 6.4. Сучасні парадигми регіону.

Тема 7. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку. Фактори сталого розвитку продуктивних сил

- 7.1. Класифікація економічних регіонів.
- 7.2. Перспективи розвитку регіонів: проблеми та виклики.
- 7.3. Концепція сталого розвитку.
- 7.4. Програми використання та охорони природно-ресурсного потенціалу на регіональному рівні.
- 7.5. Європейський досвід формування регіональних інноваційних систем.
- 7.6 Перспективи і пріоритети вітчизняної стратегії регіонального розвитку.

Тема 8. Сучасні проблеми розвитку малих підприємств.

Особливості управління підприємством.

- 8.1. Значення малих підприємств у національній економіці.
- 8.2. Чинники розвитку малого підприємництва.
- 8.3. Напрями розвитку малих підприємств в економічній системі країни.
- 8.4. Концептуальні основи управління підприємством.
- 8.5. Методи та етапи розроблення стратегії розвитку підприємства.
- 8.6. Управління бізнес-проектами підприємства як чинник підвищення його конкурентоспроможності.

Тема 9. Планування ресурсів, витрат та контроль за виконанням проекту

- 9.1. Джерела ресурсного забезпечення проекту та їх вибір. Планування витрат.

9.2. Оптимізація недостатньої кількості ресурсів. Поняття та порядок складання проектного бюджету.

9.3. Завдання контролю за виконанням проекту. Методи контролю. Контроль виконання календарних планів та бюджетів підрозділів.

9.4. Звітність у системі контролю. Вимірювання і аналіз показників виконання проекту.

Тема 10. Управління ризиками та якістю проектів

10.1. Сутність і класифікація ризиків проектів. Причини виникнення та чинники впливу на динаміку ризиків.

10.2. Основні методи аналізу ризиків. Способи зниження ризиків проектів.

10.3. Сутність управління якістю проекту та способи забезпечення якості проекту. Витрати на забезпечення якості проекту.

10.4 Методи контролю якості проекту.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	Аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		Л	сем	пр	лаб	інд			Л	сем	пр	Лаб	інд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. Основи економічної та макроекономічної теорії															
Тема 1. Сутність та національні моделі ринкової економіки	7	2		1			4	7	1		-			6	АР: + СР: +
Тема 2. Ринок як особлива форма організації економіки	8	1		2			5	8	-		1			7	АР: + СР: +
Тема 3. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці	7	2		1			4	7	1					6	
Тема 4. Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків	7	1		2			4	7						7	
Тема 5. Механізм зовнішньоекономічної діяльності	7	2		1			4	7						7	АР: + СР: +

Продовження Табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модульний контроль	2						2	2						2	МК-I
Разом за змістовим модулем 1	38	8		7			23	38	2		1			35	
Змістовий модуль 2. Сучасні економічні проблеми розвитку регіонів та суб'єктів господарювання. Управління проектною діяльністю															
Тема 6. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	7	2		1			4	7	-		-			7	АР:+ СР:+
Тема 7. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	7	2		1			4	7	1		-			6	
Тема 8. Сучасні проблеми розвитку малих підприємств. Особливості управління підприємством	7	1		2			4	7	-		-			7	
Тема 9. Планування ресурсів, витрат та контроль за виконанням проекту	7	1		2			4	7	1		-			6	АР:+ СР:+
Тема 10. Управління ризиками та якістю проектів	7	2		1			4	7	-		1			6	АР:+ СР:+
Модульний контроль	2						2	2						2	МК-II
Разом за змістовим модулем 2	37	8		7			22	37	2		1			34	
Усього годин	75	16		14			45	75	4		2			69	
ІНДЗ	15	-		-			15	15	-		-			15	ІНДЗ:

														+
Усього годин	90	16		14	-		60	90	4		2		84	

Примітки: *AP – аудиторна робота, CP – самостійна робота, ІНДЗ – індивідуальне завдання,
МК- модульний контроль*

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни «Актуальні економічні проблеми національного господарства, регіонів та підприємств»

Разом: 90 год, лекції – 16 год, практичні заняття – 14 год, ІНДЗ – 15 год, самостійна робота – 45 год, підсумковий контроль – год.

Модулі	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				
Назва модуля	Основи економічної та макроекономічної теорії					Сучасні економічні проблеми розвитку регіонів та суб'єктів господарювання				
Кількість балів за модуль	18 балів					17 балів				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	9
Теми лекцій	Тема лекції 1	Тема лекції 2	Тема лекції 3	Тема лекції 4	Тема лекції 5	Тема лекції 6	Тема лекції 7	Тема лекції 8	Тема лекції 9	Тема лекції 10
Теми семінарських занять										
Теми практичних занять	Тема заняття 1	Тема заняття 2	Тема заняття 3	Тема заняття 4	Тема заняття 5	Тема заняття 6	Тема заняття 7	Тема заняття 8	Тема заняття 9	Тема заняття 10
Теми лабораторних занять										
Самостійна робота	0,5 бал	0,5 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Тести	5 балів					4 бали				
ІНДЗ	15 балів									
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (10 балів)									
Підсумковий контроль	екзамен (40 балів)									

4.3. Форми організації занять

4.3.1 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Основи економічної та макроекономічної теорії	
1	Тема 1. Сутність та національні моделі ринкової економіки	1
2	Тема 2. Ринок як особлива форма організації економіки	2
3	Тема 3. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці	1
4	Тема 4. Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків	2
5	Тема 5. Механізм зовнішньоекономічної діяльності	1
	Змістовий модуль 2. Сучасні економічні проблеми розвитку регіонів та суб'єктів господарювання	
6	Тема 6. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	1
7	Тема 7. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	1
8	Тема 8. Сучасні проблеми розвитку малих підприємств. Особливості управління підприємством у сучасних економічних умовах	2
9	Тема 9. Планування ресурсів, витрат та контроль за виконанням проєкту	2
10	Тема 10. Управління ризиками та якістю проєктів	1
	РАЗОМ	14

4.3.3. Індивідуальна навчально-дослідна робота (реферат)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача освіти, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання здобувачами освіти ІНДР прилюдним захистом навчального проєкту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ конспект із теми (модуля) за заданим планом (**2 бали**);
- ✓ конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно (**3 бали**);
- ✓ анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**3 бали**);
- ✓ повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (**2 бали**);
- ✓ повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття з теми, аналіз інформації, самостійні дослідження (**3 бали**);
- ✓ дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (**5 балів**);
- ✓ дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **15 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічне дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

4.3.3.1. Тематика ІНДЗ

1. Підготуйте презентацію про особливості господарського комплексу області проживання здобувача освіти (на матеріалах статистичних збірників дайте характеристику та виділіть особливості господарського комплексу регіону).

2. У місті А, де виробляється продукції та послуг на 10 млн. грн. на рік, функціонують сім господарських об'єктів, які створюють відповідні частки валового регіонального продукту: підприємство вантажного автотранспорту (25%), товарна сільськогосподарська ф'ючерсна біржа (5%), таксопарк (10%), авторемонтний завод (25%), комерційний банк (12,5%), комерційний розважально-ігровий комплекс «Луна-парк» (2,5%) і тютюнова фабрика (20%). Знайти обсяг ринкової інфраструктури.

3. Власні промислові запаси нафти в Україні оцінюються у 234,8 млн. т. В Україні відомо 278 родовищ нафти, з яких розробляється 178. Як ви вважаєте,

чи може Україна забезпечити свої потреби в нафті і в перспективі за рахунок власного видобутку?

Примітка: За різними оцінками потреби України в нафті складають 45-60 млн. т на рік. Нині в Україні видобувається 4,3 млн. т нафти з урахуванням конденсату, а за прогнозами видобуток нафти на 2008 рік складе 4,5 млн. т. Щорічно Україна імпортує 28 (29) млн. т нафти. Назвіть можливі шляхи скорочення споживання нафти в Україні. До речі, первинна обробка нафти скорочується (1990 – 59,0 млн. т, а в 2000 – 12,0 млн. т).

4. Розгляньте та визначте особливості таких напрямів і теорій розміщення продуктивних сил і розвитку регіонів, як:

- теорія «концентричних колець» І. Тюнена;
- теорія «Штандортів» А. Вебера;
- теорія промислових кластерів.

5. Розрахуйте індекс територіальної концентрації промислового виробництва в адміністративних областях України, використовуючи статистичну інформацію.

6. Виділіть окремі групи областей України з високим, середнім і низьким рівнем концентрації легкої та важкої промисловості.

7. Визначіть вплив концентрації промисловості на розвиток продуктивних сил та екологічну ситуацію в регіонах. Які заходи слід застосовувати в межах висококонцентрованого середовища з метою зменшення забруднення території?

8. Дайте характеристику основних історичних етапів економічного районування України.

9. Виберіть, на Ваш розсуд, підприємство та опишіть причини початку його функціонування, доцільності продовження діяльності (врахуйте екологічний фактор доцільності). Якщо об'єкт, про який йдеться, споруджений давно, то вкажіть, який із факторів РПС не було взято до уваги для забезпечення успішної роботи об'єкта сьогодні.

10. В регіоні, де проживає 25 тис. ос. (із них дітей у шкільному віці – 7,5 тисяч, у дошкільному віці – 1 тисяча), є 6 шкіл на 800 учнів кожна та 10 дитсадків на 200 дітей кожен, у медичних закладах працюють 50 лікарів та 60 медсестер і фельдшерів, у наявності 30 лікарняних ліжок в амбулаторно-клінічних закладах. Чи забезпечено належним чином регіон закладами освіти, кваліфікованим і середнім медперсоналом, якщо науково обґрунтований норматив забезпеченості населення послугами медичного персоналу включає: 15 лікарів, 20 медичних сестер та фельдшерів і 9 лікарняних ліжок на 10 000 жителів?

11. Дайте розгорнуту характеристику існуючих юридичних підстав для ліквідації підприємства.

12. Наведіть конкретні приклади санації і реструктуризації підприємств.

13. На прикладі віртуального (де Ви працюєте) підприємства сформулюйте пентаграму Мак-Кінзі і поясніть, для чого вона використовується.

14. На прикладі віртуального (де Ви працюєте) підприємства розрахуйте

основні показники його фінансово-економічного стану.

15. На прикладі віртуального (де Ви працюєте) підприємства розрахуйте виробничу собівартість продукції.

16. На прикладі віртуального (де Ви працюєте) підприємства охарактеризуйте методи ціноутворення на ньому і запропонуйте, у разі необхідності, інший метод.

17. На прикладі віртуального (де Ви працюєте) підприємства наведіть основні чинники забезпечення конкурентоспроможності його продукції (послуг, робіт).

18. Наведіть приклади природних процесів, які мають місце у різних галузях виробництва.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у таблицях нижче.

**Критерії оцінювання ІНДЗ
(дослідження у вигляді реферату)**

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Складання плану реферату	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	3 балів
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	2 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	2 бали
7	Презентація ІНДЗ	2 бали
Разом		15 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
13 – 15	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
8-12	<i>Добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
4-7	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
0-3	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного виконання</i>

4.3.4. Теми самостійної роботи здобувачів освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність та національні моделі ринкової економіки	4
2	Тема 2. Ринок як особлива форма організації економіки	5
3	Тема 3. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці	4
4	Тема 4. Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків	4
5	Тема 5. Механізм зовнішньоекономічної діяльності	4
6	Тема 6. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	4
7	Тема 7. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	4
8	Тема 8. Сучасні проблеми розвитку малих підприємств. Особливості управління підприємством	4
9	Тема 9. Планування ресурсів, витрат та контроль за виконанням проєкту	4
10	Тема 10. Управління ризиками та якістю проєктів	4

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І. Основи економічної та макроекономічної теорії			
Тема 1. Сутність та національні моделі ринкової економіки (5 год)	Практичне заняття	0,5	II
Тема 2. Ринок як особлива форма організації економіки (4 год)	Практичне заняття	0,5	III
Тема 3. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці (4 год)	Тест		IV
Тема 4. Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків (4 год)	Практичне заняття		V
Тема 5. Механізм зовнішньо-економічної діяльності (6 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	1 МК-5	VI
<i>Всього: 23 год</i>	<i>Всього: 9 балів</i>		
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Сучасні економічні проблеми розвитку регіонів та суб'єктів господарювання			
Тема 6. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем (4 год)	Практичне заняття	1	VII-
Тема 7. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку. Фактори сталого розвитку продуктивних сил (4 год)	Практичне заняття	1	VIII
Тема 8. Сучасні проблеми розвитку малих підприємств. Особливості управління підприємством (4 год)	Тест		IX
Тема 9. Планування ресурсів, витрат та контроль за виконанням проекту (4 год)	Практичне заняття		X
Тема 10. Управління ризиками та якістю проєктів (6 год)	Практичне заняття, підсумкова модульна контрольна робота	1 МК-5	XI-XII
<i>Всього: 22 год</i>	<i>Всього: 9 балів</i>		
<i>Разом: 45 год</i>	<i>Разом: 18 балів</i>		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

– *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

– *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

– *практичні*: ситуаційні вправи.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти із сучасною літературою та підручниками; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: ситуаційні вправи, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, самореалізація.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: супровід, тренінг, трудовий метод.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з двох змістових модулів.

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль n	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов'язкові							
1.1. Відвідування лекцій	0,5	5	7	4	6		
1.2. Відвідування семінарських і практичних занять							
1.3. Робота на семінарському і практичному занятті	1,0	5	7	4	7		
1.4. Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)							
1.5. Виконання завдань для самостійної роботи	0,8	5	4	4	4		
1.6. Виконання модульної роботи	5		5		5		
1.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)	15	15					
Разом		-		-		-	
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 50+10 МКР							
II. Вибіркові (за вибором здобувача освіти)							
Виконання завдань для самостійного опрацювання							
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	5						
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5						
2.3. Складання ділової гри з конкретним прикладним матеріалом з будь-якої теми курсу	5						
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	10						
2.5. Участь у науковій конференції студентів і молодих учених	5						
2.6. Дослідження українського чи закордонного досвіду	5						
Разом		-		-		-	
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 10							
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60							

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60	<i>відмінно</i>	5	A	<i>Відмінно</i>
45 – 53	<i>добре</i>	4	BC	<i>Добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
21 – 35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.4. Оцінка за іспит: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40	<i>відмінно</i>	5	A	<i>Відмінно</i>
30 – 35	<i>добре</i>	4	BC	<i>Добре</i>
24 – 29	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>Задовільно</i>
14 – 23	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 13		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	відмінно	5	зараховано	A	Відмінно
82 – 89	добре	4		B	добре (дуже добре)
75 – 81	добре	4		C	добре
64 – 74	задовільно	3		D	задовільно
60 – 63	задовільно	3		E	задовільно (достатньо)
35 – 59	незадовільно	2	не зараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	незадовільно	2		F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне тестування та самостійна робота													Сума
Змістовий модуль 1					МК-I	Змістовий модуль 2				МК-II	ІНДЗ	Підсумковий тест (залік)	
T1	T2	T3	T4	T5	5	T6	T7	T8	T9	5	15	40	100
3	3	4	4	4		4	4	4	5				

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

МК- модульний контроль

6.7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Охарактеризуйте об'єкт, предмет та завдання регіональної економіки як науки.

2. Якими методами можна скористатися при проведенні досліджень проблем національного господарства, регіонів та підприємств?

3. Актуальні проблеми і завдання курсу «Актуальні економічні проблеми національного господарства, регіонів та підприємств».

4. Сутність економічного закону і закономірностей, їх об'єктивний характер.

5. Етапи, за якими здійснюється процес пізнання у сфері проблем національного господарства, регіонів та підприємств.

6. Поясніть, що досліджує кожна з наступних наук про економіку і яке місце в цій системі відводиться науці «Регіональна економіка»:

- макроекономіка;

- мікроекономіка;

- економічна статистика;
- глобальна економіка.

7. Охарактеризуйте проблеми функціонування регіональної системи України.

8. Основні принципи, що впливають на характер територіального розміщення галузей і підприємств.

9. Розкрийте суть таких економічних законів:

- закон соціально-економічної збалансованості;
- закон товарообміну;
- закон товаровиробництва.

10. Охарактеризуйте значення понять «економічний ефект» та «економічна ефективність» та вкажіть на взаємозв'язок між ними.

11. У чому полягає суть закономірності соціальної спрямованості розвитку продуктивних сил?

12. У чому полягає суть закономірності раціонального розміщення виробництва?

13. У чому полягає суть закономірності пропорційного розміщення продуктивних сил?

14. У чому полягає суть закономірності комплексного розвитку і розміщення продуктивних сил?

15. У чому полягає суть закономірності глобалізації та регіоналізації розміщення і розвитку продуктивних сил?

16. Принципи раціонального розміщення продуктивних сил:

- принцип раціонального розміщення виробництва;
- принцип комплексного розміщення виробництва;
- принцип збалансованості і пропорційності розміщення виробництва;
- принцип обмеженого централізму;
- принцип вирівнювання рівнів економічного і соціального розвитку регіонів та областей.

17. Галузі, на розміщення яких найбільш суттєво впливає сировинний фактор розміщення продуктивних сил.

18. Галузі, на розміщення яких найбільш суттєво впливає паливно-енергетичний фактор розміщення продуктивних сил.

19. Галузі, на розміщення яких найбільш суттєво впливає фактор робочої сили розміщення продуктивних сил.

20. Галузі, на розміщення яких найбільш суттєво впливає транспортний фактор розміщення продуктивних сил.

21. Параметри територіальної структури економіки.

22. Постійні та змінні чинники районоутворення. Процес розмежування економічних регіонів.

23. Показники кількісного визначення рівнів спеціалізації економічних районів.

24. Поняття «територіальний поділ праці» та різновиди територіального поділу праці.

25. Як співвідносяться між собою поняття «територія» та «регіон»?
26. Показники та параметри макроекономічної характеристики регіону.
26. Критерії диференціації регіонів за рівнем розвитку продуктивних сил.
27. Прояви диспропорцій у територіальній регіональній структурі.
28. Визначення регіональної економічної політики та структура економічної політики, її суб'єкти.
29. Основні риси підходів до проведення економічної політики.
30. Особливості політики самоуправління та ефективності підприємства в системі регіональної економічної політики.
31. Як співвідносяться між собою регіональна економічна та соціальна політика?
32. Суть механізму реалізації державної регіональної економічної політики.
33. Відмінність між методами прямого та непрямого економічного регулювання державної регіональної політики.
34. Бюджетно-фінансові важелі реалізації регіональної економічної політики.
35. Передумови та можливі наслідки створення спеціальних економічних зон.
36. Концептуальні основи управління підприємством.
37. Методи та етапи розроблення стратегії розвитку підприємства.
38. Управління бізнес-проектами підприємства як чинник підвищення його конкурентоспроможності
39. Значення малих підприємств у національній економіці.
40. Чинники розвитку малого підприємництва.
41. Напрями розвитку малих підприємств в економічній системі країни.
42. Платіжний баланс.
43. Валютний курс.
44. Національна економічна рівновага в умовах відкритої економіки.
45. Сутність системи національних рахунків.
46. Валовий внутрішній продукт та методи його обчислення.
47. Макроекономічні показники – похідні від ВВП.
48. Макроекономічні показники з урахуванням зміни рівнів цін.
49. Підприємство як первинна ланка ринкового господарства.
50. Витрати виробництва, ціноутворення та прибуток підприємств.
51. Система підприємництва в ринковій економіці.
52. Сутність, функції та особливості виникнення ринку.
53. Структура ринку: типи і види.
54. Інфраструктура ринку.
55. Механізм функціонування ринку
56. Передумови переходу до ринкової економіки.
57. Господарський кругообіг в умовах ринкової економіки.
58. Національні моделі ринкової економіки.

59. Вплив чинника обмеженості ресурсів на ефективність функціонування підприємств.

60. Назвіть і коротко охарактеризуйте (розмір, вид діяльності, асортимент продукції, географія її збуту тощо) кілька реальних підприємств, які функціонують у різних сферах господарства у вашому регіоні.

61. Наведіть приклади господарської, чистої і комплексної галузі.

62. Галузева структура економіки окремого регіону має бути такою, щоб забезпечити максимальну зайнятість його населення. Чи вірне це твердження? Чому?

63. Чи можна віднести до статичних показників галузевої структури показник частки відрахувань підприємствами галузі до державного бюджету? Поясніть.

64. Вплив економічних суперечностей на розвиток підприємництва.

65. Передумови розвитку підприємництва в сучасних умовах.

66. Відмінність між приватною і колективною формами підприємництва.

67. Регуляторна діяльність і механізм її здійснення в Україні.

68. Назвіть кілька прикладів документів дозвільного характеру.

69. Хто в Україні згідно чинного законодавства має право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність?

70. Чи може підприємство утворитись шляхом примусового поділу на вимогу колективу працівників підприємства або його частини?

71. Відмінність між колективними і комунальними підприємствами з точки зору форми власності.

72. Основні недоліки господарських товариств.

73. Як розподіляється прибуток акціонерних товариств?

74. «У статуті корпорації відображені повноваження та відповідальність керівного її органу у період між черговими скликаннями представників учасників корпорації». Чи вірним є це твердження? Поясніть.

75. Для якої форми об'єднання підприємств характерним є володіння одним із суб'єктів господарювання контрольним пакетом акцій інших підприємств?

76. Відмінність між ієрархічною і неієрархічною моделями середовища підприємства.

77. Чи можуть чинники внутрішнього середовища підприємства впливати на зміну окремих елементів його зовнішнього середовища (структуру галузі, ємність ринку тощо)?

78. Сутність синергічного ефекту в контексті характеристики виробничого потенціалу підприємства.

79. На прикладах поясніть, як змінюється роль і «вага» певних компонентів макросередовища функціонування підприємства на різних етапах розвитку суспільно-економічних відносин у державі і поза нею.

80. Механізм впливу на підприємство постачальників і споживачів як конкурентних сил.

81. Відмінність PEST-аналізу і SWOT-аналізу як методів експертної оцінки зовнішнього середовища підприємства.

82. Джерела одержання інформації про стан зовнішнього середовища підприємства і роль у цьому процесі сканування та моніторингу зовнішнього середовища.

83. Сутнісна відмінність між поняттями «виробнича структура підприємства», «загальна структура підприємства» та «організаційна структура управління підприємством».

84. Чи може підприємство в сьогоdnішніх умовах ефективно функціонувати на ринку як закрита система? Поясніть.

85. Чому недотримання основних засад і правил управлінської діяльності суттєво впливає на зниження ефективності менеджменту на підприємстві?

86. Поясніть, чому в ринкових умовах господарювання є неможливим використання ієрархії як єдиного інструменту управління.

87. Чи доцільно використовувати лише економічні методи управління з метою досягнення підприємством максимальної ефективності його функціонування?

88. Відмінність між вертикальною і департаментною організаційними структурами управління підприємством.

89. Переваги функціональної структури управління підприємством.

90. Чи доцільно використовувати ресурсний метод планування при жорсткій конкуренції у галузі?

91. Сутність індикативного планування та відмінність у його застосуванні на рівні підприємства та макrorівні.

92. Оперативно-виробниче планування та його складові.

93. Сутність поняття «місія підприємства». Наведіть приклади.

94. Базові стратегії підприємства, яка між ними відмінність і коли вони реалізуються?

95. Яка вихідна інформація, необхідна для розробки бізнес-плану, на вашу думку, є найважливішою? Чому?

96. Особливості формування виробничої програми підприємства в умовах ринку.

97. Якими ресурсами має бути обґрунтована виробнича програма підприємства?

98. Методичні підходи до оцінки стану й ходу виконання робіт.

99. Рационалізація часу виконання робіт за проектом.

100. Управління продуктивністю праці за проектом і форми її контролю.

101. Сучасні концепції управління якістю проекту.

102. Стандартизовані системи менеджменту якості.

103. Забезпеченість функціонування та удосконалення системи менеджменту якості.

104. Сертифікація продукції проекту: сутність, мета, завдання, види.

105. Основні положення інформаційного обміну в проекті.

106. Інформаційні технології у проектному менеджменті.

107. Інтегровані інформаційні системи підтримки прийнятих рішень.
108. Ретроспектива розвитку автоматичних систем у проектному менеджменті.
109. Сучасні тенденції розвитку проектного менеджменту.
110. Управління проектними ризиками: сутність, принципи, особливості.
111. Визначення та оцінювання проектних ризиків.
112. Методи мінімізації проектних ризиків.
113. Управління комунікаціями проекту.
114. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проєктів.
115. Планування проекту як складова проектного менеджменту.
116. Управління вартістю проекту: оцінка, аналіз, прогнозування.
117. Контроль за виконанням проекту. Методи контролю проекту.

БІЛЕТИ ДО ЗАЛІКУ

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
КАФЕДРА ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ

Освітній / освітньо-професійний ступінь: доктор філософії

Спеціальність 051 Економіка

Семестр: осінній

Навчальна дисципліна: Актуальні економічні проблеми національного господарства, регіонів та підприємств

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 3

1. Теоретичні питання:

1. Методика розрахунку ВВП.
2. Сучасні пріоритети розвитку малого підприємництва України.

2. Тестові завдання:

1. Який із наведених термінів відповідає правильному поняттю «регіон»?
 - а) регіон – це територіально-господарське співвідношення, яке відрізняється високим ступенем територіальної концентрації промисловості, інфраструктури і щільності населення;
 - б) регіон виникає на базі кількох міст і створює значну зону урбанізації;
 - в) регіон – це територіальне формування, що має чітко окреслені адміністративні кордони, в межах яких відтворюються соціальні та економічні процеси забезпечення життя населення, обумовлені місцем регіону в системі територіального і суспільного поділу праці;
 - г) регіон – це значна територія, де розміщена група взаємопов'язаних підприємств та організацій.
2. Що розуміють під законами і закономірностями виникнення, розвитку поселень і виробництва та їх пропорцій по території, формування відносно спеціалізованих територіальних економічних систем?
 - а) об'єкт регіональної економіки; б) предмет регіональної економіки; в) суб'єкт регіональної економіки;
 - г) методологію регіональної економіки.
3. Об'єктами науки «Регіональна економіка» є:
 - а) природно-ресурсний потенціал, галузеві і міжгалузеві комплекси; б) галузеві і міжгалузеві комплекси;
 - в) територіальні системи господарювання; г) всі відповіді правильні.
4. Що з переліченого не належить до об'єкта регіональної економіки?
 - а) територія;
 - б) розселення;
 - в) економічні закони;
 - г) виробництво.

3. Практичне завдання:

Передбачається розв'язання задачі. Обирається здобувачем освіти у викладача.

Затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол №__ від «__» _____ 20__ року.

Завідувач кафедри _____ Владислав ЛАЗАРЕНКО
(підпис) (ППП)

Екзаменатор _____
(підпис) (посада, ППП)

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма
2. Опорний конспект лекцій
3. Навчальні посібники:
 1. Національна економіка: підручник / П.В. Круша. – Київ : Каравелла, 2018. - 536 с.
 2. Економічний розвиток України: концептуальні засади та інституційний вимір: монографія / ; за ред. чи.-кор НАН України, д.е.н.,проф. В.Д. Базилевич, д.е.н., проф. Н.І. Гражевська. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. – 430с..
 3. Національна економіка: теорія, методологія та сучасні тенденції трансформації: монографія / Н.О. Кухарська, Е. М. Забарна, Н.О. Задорожнюк. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2024. – 288 с.
 4. Глобалізація та політика національної безпеки: Підручник / за заг. ред. П. І. Юхименка. Київ : ЦУЛ, 2022. – 408 с.
4. Орієнтовна тематика реферативних досліджень для ІНДЗ.
5. Збірки тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.
6. Матеріал для проведення практичних занять (ситуаційні вправи, задачі).
7. Комплект білетів для проведення іспиту.

7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю;
- наявність навчально-методичної літератури в електронному, друкованому форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

7.2. Глосарій (термінологічний словник)

Акцизний податок – це непрямий податок, яким обкладаються високорентабельні і монопольні товари.

Амортизація основних фондів – це перенесення їх вартості на вартість новоствореної продукції протягом терміну їх корисного використання (експлуатації).

Асоціація – це найпростіша форма договірної об'єднання підприємств, створена з метою постійної координації їх господарської діяльності. Такі

підприємства об'єднуються шляхом централізації однієї або кількох функцій (виробничих, управлінських, організації спільних виробництв та ін.).

Банкрутство – це визнана господарським судом нездатність боржника відновити свою платоспроможність і задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше, як через застосування ліквідаційної процедури.

Бенчмаркінг – це процес порівняння своїх показників з показниками інших підприємств (конкурентів, лідерів), вивчення і застосування їх успішного досвіду у себе на підприємстві чи в організації.

Бізнес-план – це комплексний плановий документ підприємницької діяльності, в якому передбачені заходи, спрямовані на реалізацію підприємницької ідеї і одержання прибутку.

Бізнес-процес – це сукупність різних видів діяльності, в рамках якої «на вході» використовуються певні види ресурсів, а в результаті цієї діяльності «на виході» створюється продукт, який має цінність для споживача.

Виробнича потужність підприємства – це максимально можливий обсяг випуску продукції за певний час (зміну, добу, місяць, рік) у встановлених номенклатурі та асортименті при повному завантаженні обладнання і виробничих площ з урахуванням прогресивної технології та організації виробництва.

Виробнича програма (план виробництва і реалізації продукції) – це система адресних завдань з виробництва і доставки продукції споживачам у розгорнутій номенклатурі, асортименті, відповідної якості і у встановлені терміни згідно з договорами поставок.

Виробничий процес – це сукупність дій людей, засобів праці, а також природи, внаслідок яких вхідні матеріали і напівфабрикати перетворюються на готову продукцію.

Власність – це відносини, які складаються між суб'єктами щодо привласнення засобів виробництва і результатів праці.

Галузь промисловості – це якісно однорідна сукупність підприємств, об'єднань та інших господарських одиниць різних форм власності, які виконують однакові функції в системі суспільного поділу праці.

Галузева структура промисловості – це склад і кількісне співвідношення між окремими галузями та певні виробничі взаємозв'язки, які виникають між ними.

Грошовий потік – це сума чистого доходу підприємства та амортизаційних відрахувань.

Державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності – це напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання господарських, адміністративних відносин між регуляторними органами державної влади та суб'єктами господарювання, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в

межах, у порядку та у спосіб, що встановлені Конституцією та Законами України.

Документ дозвільного характеру – це дозвіл, висновок, рішення, погодження, свідоцтво тощо, які дозвільний орган зобов'язаний видати підприємцю для надання йому права на здійснення господарської діяльності та без наявності яких він не може її здійснювати.

Дохід (виручка) від реалізації продукції – це загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг без вирахування наданих знижок, повернення проданих товарів і податків з продажу (ПДВ, акцизного податку та ін.).

Економіка підприємства – це наука про ефективність виробництва, шляхи і методи досягнення підприємством найкращих результатів при найменших затратах.

Економічна безпека підприємства – це його захищеність від негативного впливу зовнішнього середовища та здатність швидко усунути можливі загрози або пристосуватися до наявних умов діяльності.

Ефект – це корисний результат реалізації інвестиційного проєкту або інших вкладень грошових та інших ресурсів.

Ефективність – це економічна категорія, яка відображає співвідношення між одержаними результатами і витраченими на їх досягнення ресурсами.

Єдиний дозвільний центр – це робочий орган відповідної міської ради або районної (обласної) адміністрації, в якому представники місцевих дозвільних органів (санепідемстанції, управління архітектури, управління земельних ресурсів тощо) та державний адміністратор діють за принципом організаційної єдності щодо видачі документів дозвільного характеру, їх переоформлення, анулювання або видачі дублікатів.

Інвестиції – це сукупність усіх видів майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності і в результаті яких створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект.

Інновації – новостворені або вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція, послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного характеру, які істотно поліпшують структуру і якість виробництва та соціальної сфери.

Інноваційна діяльність – це діяльність, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок.

Інноваційний процес – це сукупність якісно нових прогресивних змін, які безперервно виникають у просторі та часі.

Конкурентоспроможність – це характеристика продукції, яка відображає її відмінність від продукції-конкурента за ступенем задоволення конкретної потреби та витратами на його забезпечення.

Консорціум – тимчасове статутне об'єднання підприємств (найчастіше промислового і банківського капіталу) для досягнення його учасниками спільної підприємницької ідеї, господарської мети. Такою метою можуть бути

масштабний будівельний проєкт, реалізація цільової програми, науково-технічного проєкту та ін.

Концерн – це статутне об'єднання підприємств, організацій на основі фінансової залежності від одного або групи учасників з централізацією функцій виробничого і науково-технічного розвитку, інвестиційної, фінансової, зовнішньоекономічної та іншої діяльності.

Корпорація – договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових та комерційних інтересів підприємств з делегуванням ними окремих повноважень органу управління корпорацією; цей орган використовує ці повноваження для централізованого регулювання діяльності кожного з учасників.

Кошторис витрат – це загальна сума витрат підприємства за усіма видами ресурсів, які будуть використані у плановому періоді незалежно від місяця.

Лізинг – це особливий вид оренди рухомого і нерухомого майна виробничого призначення, умови якої фіксуються у відповідному договорі між орендодавцем (лессором) і орендарем (лізером).

Ліцензійна угода – це договір, відповідно до якого власник нематеріального ресурсу (ліцензіар) передає іншій особі (ліцензіату) ліцензію на використання своїх прав на патенти, товарні знаки та ін.

Методи планування – це конкретні способи, прийоми, за допомогою яких розраховуються числові значення планових показників і стратегічних програм.

Методи управління – це способи цілеспрямованого впливу на працівників і виробничі колективи для досягнення поставлених перед ними завдань.

Міжгалузевий баланс – це модель, яка містить систему економічних показників і відображає конкретні пропорції виробництва і споживання кожного виду продукції.

Міжнародний бізнес – це реалізація міжнародних економічних відносин шляхом ділової взаємодії господарських суб'єктів різних країн з метою взаємовигідної співпраці, одержання прибутку та зміцнення ринкових позицій.

Мікросередовище – це середовище прямого впливу на підприємство, учасники ринку, які безпосередньо контактують з підприємством.

Мінімальна заробітна плата – це встановлений на законодавчому рівні розмір заробітної плати за просту, некваліфіковану працю.

Моделювання бізнес-процесів – це засіб пошуку шляхів оптимізації діяльності підприємства, прогнозування та мінімізації ризиків, які виникають на різних етапах реорганізації підприємства.

Мотивація – це сукупність взаємопов'язаних заходів, які стимулюють працівника або колектив працівників підприємства до досягнення індивідуальних та спільних цілей його діяльності.

Наукова організація праці – це така її організація, яка ґрунтується та досягненнях науки, техніки і передовому досвіду; вона дозволяє найкращим

чином об'єднати в єдиному процесі виробництва техніку, людей, забезпечити ефективно використання ресурсів підприємства та збереження здоров'я його працівників.

Нематеріальні активи – це права власності і захист доступу до нематеріальних ресурсів підприємства, їх використання в господарській діяльності з метою одержання доходу.

Нематеріальні ресурси підприємства – це складова частина його потенціалу, яка забезпечує економічну користь протягом тривалого часу і має ту особливість, що в них відсутня матеріальна основа здобування доходів і не визначені майбутні їх розміри.

Об'єкти авторського та суміжних прав – це твори науки, літератури і мистецтва, незалежно від їх обсягу, призначення, жанру, які можуть існувати у письмовій, усній, образотворчій та інших формах, а також комп'ютерні програми і бази даних-інформаційні продукти.

Організаційна структура управління – це склад, взаємодія, підзвітність елементів системи управління, тобто окремих підрозділів та працівників.

Облігація – цінний папір, який підтверджує внесення грошової суми і зобов'язання повернути номінальну вартість цього цінного паперу в передбачений термін з виплатою певного доходу за облігацією.

Основні фонди підприємства – це засоби праці, які використовуються ним в процесі виробництва і постачання продукції, для здійснення соціально-культурних та адміністративних функцій протягом тривалого часу і переносять свою вартість на вартість готової продукції поступово, шляхом амортизаційних відрахувань.

Патент – це виданий державним органом охоронний документ, який підтверджує виключне право його власника на використання зазначеного в патенті об'єкта промислової власності.

Персонал підприємства – це сукупність постійних працівників, які мають необхідну професійну підготовку та (або) практичний досвід і навички роботи.

Підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

Підприємство – це організаційно відокремлена, економічно самостійна одиниця виробничої сфери народного господарства, яка спеціалізується на виготовленні продукції, наданні послуг або виконанні робіт.

Планування – це процес встановлення цілей підприємства та вибору найефективніших способів їх досягнення.

Позиковий капітал підприємства – це капітал, сформований шляхом залучення коштів ззовні, незалежно від джерела та вартості його отримання. Джерелами позикового капіталу є банківські кредити, позики інших інвесторів, тимчасово залучені кошти (кредиторська заборгованість).

Прибуток – це частина доходу, яка залишається підприємству після відшкодування усіх витрат, пов'язаних з виробництвом, реалізацією продукції та іншими видами діяльності.

Принципи управління – це певні засади і правила, якими керуються менеджери в процесі управлінської діяльності.

Продуктивність праці – це показник, який характеризує її ефективність і відображає співвідношення обсягу продукції та кількості праці, затраченої на її виробництво.

Промислово-фінансова група (ПФГ) – об'єднання, яке створюється за рішенням Кабінету Міністрів України на певний строк з метою реалізації конкретної державної програми розвитку пріоритетних галузей виробництва, структурної перебудови економіки, активізації інвестиційно-інноваційних процесів, підвищення ефективності діяльності підприємств, їх конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Регуляторний акт – це прийнятий уповноваженим регуляторним органом нормативно-правовий акт, який або окремі положення якого спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання.

Регуляторна діяльність – це діяльність, спрямована на підготовку, прийняття, відстеження результативності та перегляд регуляторних актів, яка здійснюється регуляторними органами, фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, територіальними громадами в межах, у порядку та у спосіб, визначені законодавством.

Реінжиніринг – це фундаментальне переосмислення і перебудова бізнеспроцесів підприємства для досягнення ним істотного, стрибкоподібного поліпшення якості функціонування та забезпечення конкурентоспроможності.

Рентабельність – це відносний показник ефективності роботи підприємства, який у загальній формі обчислюється як відношення прибутку до витрат (ресурсів).

Реконструкція підприємства – це здійснюване за єдиним проектом повне або часткове переобладнання виробництва. Основна частина інвестицій спрямовується на поліпшення активної частини основних фондів при використанні старих виробничих будівель та споруд.

Реструктуризація підприємства – це здійснення організаційногосподарських, фінансово-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства, що сприятиме його фінансовому оздоровленню, збільшенню обсягів випуску конкурентоспроможної продукції, підвищенню ефективності виробництва та задоволенню вимог кредиторів.

Ринкова інфраструктура – це сукупність особливих інститутів, які виконують функції надання спеціалізованих послуг суб'єктам господарювання з метою створення для них нормальних умов для функціонування, найкращої реалізації їх інтересів.

Ринок – це соціально-економічні відносини між відособленими виробниками і споживачами в процесі обміну продуктами або послугами. За допомогою цих відносин визначається суспільна цінність товарів, відображена у їх ціні. Він є сукупністю конкретних механізмів, важелів та інструментів, які забезпечують реалізацію інтересів продавців та покупців ресурсів, товарів, послуг на еквівалентній основі.

Санація – це система заходів фінансового оздоровлення підприємства, які спрямовані на запобігання його банкрутству та ліквідації.

Сертифікація – це процедура, за допомогою якої уповноважений орган документально засвідчує відповідність продукції, системи якості системи управління довкіллям, персоналу, встановленим законодавством вимогам.

Собівартість продукції – це вартісна форма поточних витрат підприємства на підготовку виробництва, виготовлення та збут продукції.

Стандартизація – це діяльність по встановленню положень, спрямованих на досягнення оптимального ступеня впорядкованості у певній сфері та призначених для загального та неодноразового використання.

Статті витрат – це витрати, які відрізняються між собою функціональною роллю у виробничому процесі та місцем виникнення. За статтями витрат формується собівартість одиниці продукції, тобто її калькуляція.

Стратегічне планування – це сукупність процедур і рішень, за допомогою яких розробляється стратегія підприємства, спрямована на досягнення його цілей.

Стратегія – це визначення довгострокового курсу розвитку підприємства, його затвердження та розподіл ресурсів на його реалізацію.

Структура підприємства – це його внутрішня будова, яка характеризує склад, розміри його внутрішніх підрозділів, їх підпорядкованість та систему взаємозв'язків між ними.

Структура ринку – це сукупність та взаємодія окремих елементів ринку, а також співвідношення між ними.

Суспільний поділ праці – це відокремлення різних видів трудової діяльності на рівні світового господарства, економіки окремих держав, регіонів, підприємств. Він призводить до зростання продуктивності суспільної праці.

Трансформація підприємства – це процес реалізації системних організаційно-управлінських перетворень (реструктуризації та ін.) з метою досягнення основних його цілей, насамперед - підтримки конкурентоспроможності на ринку.

Угода – це будь-яка домовленість між підприємцями, в основі якої лежить комерційний інтерес.

Управління персоналом – це частина кадрової політики підприємства, яка є цілеспрямованою діяльністю його керівників усіх рівнів щодо забезпечення кадрами, оплати праці, дисципліни праці, її гігієни, безпеки та ін.

Управління підприємством – це діяльність, спрямована на ефективне його функціонування і досягнення поставленої мети через використання засобів

і методів впливу на усі процеси всередині нього, координацію роботи структурних підрозділів та персоналу.

Фінансово-економічний стан підприємства – це комплексне поняття, яке відображає взаємодію усіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських чинників і характеризується системою показників.

Холдинг – суб'єкт господарювання, який володіє контрольним пакетом акцій дочірніх підприємств, які є учасниками асоційованого підприємства (господарської організації), тобто групи суб'єктів господарювання-юридичних осіб, пов'язаних між собою відносинами економічної та організаційної залежності у формі участі у статутному капіталі. Між холдинговою компанією та її дочірніми підприємствами встановлюються відносини контролю та підпорядкування.

Ціна – це грошовий вираз вартості товару, кількість грошей, яка сплачується (одержується) за одиницю товару або послуги.

Цінний папір – це документ встановленої форми, який засвідчує майнові права суб'єкта, здійснення або передача яких можлива за умови його пред'явлення. Разом із передачею цінного паперу іншій особі переходять усі засвідчені ним права.

Ціноутворення – це процес обґрунтування, затвердження та перегляду цін і тарифів, визначення їх рівня, співвідношення та структури.

Якість продукції – це сукупність властивостей, які зумовлюють її придатність задовольняти певні потреби споживачів відповідно до її призначення.

SWOT-аналіз – це метод дослідження, який передбачає виявлення сильних та слабких сторін підприємства, можливостей та загроз, які очікують його у майбутньому, а також встановлення взаємозв'язку між ними.

7.3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Антонова І.В. Бенчмаркінг як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємств на ринку. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. 2018. Випуск 2 (19). С. 135-143.
2. Білоус Г.П. Розвиток малого підприємництва в Україні // Економіка України. 2019. № 5. С. 34-36.
3. Бориско Ф.О., Нестеренко С.С. Діагностика фінансової діяльності підприємства та шляхи її покращення // Вісник Університету «Україна» (Серія «Економіка, менеджмент, маркетинг»). № 10 (37) 2024. С. 18-30.
4. Брижань І.А. Реформування системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва як один із заходів державної підтримки їх розвитку / І. А. Брижань, О. О. Олійник // Економіка і регіони. 2020. № 3. С. 171-176.
5. Бондаренко О.В. Проблеми змін і розвитку системи управління діяльністю підприємств // Економіка і держава. 2018. №8. С. 39.
6. Благун І.С. Концепція конвергентного розвитку регіонів України / І. С. Благун, І. З. Савчин // Бізнес інформ. 2018. № 11. С. 92–97.
7. Возняк Г.В. Бюджетне вирівнювання в системі фінансового забезпечення розвитку регіонів України: сучасний стан і вектор розвитку / Г. В. Возняк // Проблеми економіки. 2021. № 3. С. 24–30.
8. Воскобоєва О.В. Регіональна економіка : навч. посібн. / О. Ю. Гусєва, О. В. Воскобоєва, О. С. Ромащенко. Київ : ДУТ, 2019. 98 с.
9. Головінов М.І. Стратегія розвитку підприємства: сутність і ознаки / М. І. Головінов, О. І. Литвинов // Науковий вісник : зб. науково-технічних праць. Львів : Національний лісотехнічний університет України. 2021. Вип. 21.19. С. 224-228.
10. Димченко О.В. Регіональна економіка : навч. посібник / О. В. Димченко, Н. М. Матвєєва, С. М. Гайденко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. : ХНАМГ, 2018. 221 с.
11. Деєва К.А. Ресурси стратегії розвитку підприємства: поняття та склад / К. А. Деєва // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. 2013. № 11 (182). Ч.1. С. 118-124.
12. Довгань Л.Є. Стратегічне управління : навч. посіб. 2-ге вид. / Л. Є. Довгань, Ю. В. Каракай, Л. П. Артеменко. К. : Центр учбової літератури, 2018. 440 с.
13. Дубас Р.Г. Проблеми і перспективи розвитку національної економіки України. Маркетингові стратегії, підприємництво і торгівля: сучасний стан, напрямки розвитку : Матеріали V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Київ, 18 квітня 2024 року) : тези доповідей / відп. ред. П. В. Захарченко. Київ : 2024. 567 с. 65-68с. Режим доступу : <https://library.knuba.edu.ua/node/44>.
14. Дубас Р.Г., Мельничук Н.Ю. Енергетична незалежність та фінансова стійкість суб'єктів господарювання в умовах війни. Економіка АПК. Том 29, №5. 2022. С. 37-46.

15. Дубас Р.Г. Конспект лекцій з дисципліни «Актуальні економічні проблеми національного господарства, регіонів та підприємств» для докторів філософії спеціальності 051 «Економіка», денної та заочної форм навчання / Укл. : Р. Г. Дубас. К. : Університет «Україна», 2023. 89 с.
16. Калиніченко Ю. Стратегічний розвиток підприємства: теоретичні та практичні аспекти. Галицький економічний вісник. 2020. №4(29). С. 106-115.
17. Лишиленко В.І. Регіональна економіка : підручник / В. І. Лишиленко. К. : Центр учбової літератури, 2019. 384 с.
18. Національна економіка: тексти лекцій / О. П. Тищенко, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. / за ред. А. Г. Савченка. К. : КНЕУ, 2017. 464 с.
19. Олійник Я.Б., Запотоцький С.П., Кононенко О.Ю., Мельничук А.Л., Пасько В.Ф. Регіональна економіка : навчальний посібник (2-ге вид., змін. і доп.) / За ред. Я. Б. Олійника. К. : КНТ, видавець Фурса С.Я., 2018. 444 с.
20. Раєвнева О.В. Управління розвитком підприємства. Харків : Інжек, 2018. 246 с.
21. Розвиток малого підприємства в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://otherre"ferats.allbest.ru/economy/00111223_0.html](http://otherre).
22. Сацук Д.М. Можливості застосування японської економічної моделі в Україні / Вісник Університету «Україна» (Серія «Економіка, менеджмент, маркетинг»). № 8 (35). 2023. С. 79-87.
23. Ярошенко І.В. Соціально-економічний розвиток регіонів України в умовах зовнішніх та внутрішніх викликів / І. В. Ярошенко, І. Б. Семигуліна // Бізнес інформ. 2016. № 7. С. 28–39.
24. Starev D., Pokusa F. Models of managing the sale of manufacturer's goods in the conditions of the post-war economy: theoretical and applied aspects. Innovative potential of socio-economic development of productive forces of the region: Monograph. Opole: Academy of Applied Sciences – Higher School of Management and Administration in Opole, 2024; pp. 589. p.327-350. URL: http://osvit-forum.epizy.com/wp-content/uploads/2024/05/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%AF_2024-%D1%81-%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%BB-1.pdf.

Додаткова література

1. Вплив структурних зрушень на динаміку економічного розвитку регіонів. Сучасні технології підвищення ефективності управління галузевими і регіональними соціально-економічними системами : колективна монографія під ред. д.е.н., професора Петренка В.П., д.е.н., професора Полянської А.С. ІФНТУНГ, 2018. 287 с. С. 209-218.
2. Диспропорційність соціально-економічного розвитку регіонів України: теорія та практика // Стратегії економічного розвитку: держава, регіон, підприємство : колективна монографія / За заг. ред. К. С. Шапошникова та ін. У 2 томах. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. Т. 2. 420 с.

3. Заболоцький Б.Ф. Розміщення продуктивних сил України. Національна макроекономіка / Б. Ф. Заболоцький. К. : Академвидав, 2021. 368 с.
4. Інституційні засади формування економічної системи України: теорія і практика / За ред. З. Ватаманюка. Львів : Новий світ-2000, 2015. 648 с.
5. Кизим М.О. Оцінка β -конвергенції соціально-економічного розвитку регіонів України / М. О. Кизим, О. В. Козирєва // Проблеми економіки. 2019. № 3. С. 104–114.
6. Ковтун О.І. Державне регулювання економіки : навч. посіб. Львів : Новий світ-2000, 2016. 432 с.
7. Національна економіка : навч. посібник / В. П. Решетіло (заг. ред.). Х. : Харк. нац. акад. міськ. госп-ва, 2019. 386 с.
8. Національна економіка : навч. посібн. / за ред. В. М. Тарасевича. К. ЦУЛ, 2018. 280 с.
9. Національна програма сприяння розвитку малих підприємств в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
10. Орищак Я.О. Основи економіки / Я. О. Орищак, В. В. Чвалюк. Тернопіль, 2020. 192 с.
11. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку : монографія. / за ред. З. С. Варналія. К. : Знання України, 2018. 498 с.
12. Транченко Л.В. Актуальні проблеми економіки. № 4. 2019. С. 158-164.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету міністрів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Статистична звітність емітентів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.smida.gov.ua/db/emitent.
4. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Офіційний сайт Project Management Institute, Inc. Режим доступу: <https://www.pmi.org/>.
6. Офіційний сайт Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй. Режим доступу: <https://www.ua.undp.org/>.
7. Офіційний сайт Регіони України: статистичний щорічник [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	кафедральний ноутбук	проектор, крейда
Практичне заняття	наочні та роздаткові матеріали, кафедральний ноутбук	приміщення аудиторного фонду, проєктор для ІНДЗ